

Miljøet i din kommune

Grønt Regnskab for Ballerup Kommune

2009-2010

BALLERUP

Indhold

- 3 Forord
- 4 Ballerups klimaplan
- 7 Energirenovering af kommunens ejendomme
- 8 Den store klimatest
- 9 Energibesparelser i XL-skala
- 10 El
- 11 Virtuel IT sparer CO₂-udslip
- 12 Varme
- 13 Energirenovering af boliger i Ballerup
- 14 Vand
- 15 Spar på vandet
- 16 Økologi
- 17 Økologisk madglæde på Lundehaven
- 18 Trafik
- 20 Affald

Grønt regnskab 2009-10

Udgivet af Ballerup Kommune
By- og Erhvervsudvikling - 2010
Oplag: 500

Grafisk Design og Produktion:
Inge-Lise Hartz Grafisk Design
Foto: Ballerup Kommune, Istock
Tryk: Atlas-Plæhn
Hæftet er svanemærket
og ISO 14001 certificeret

● 2009

- et år i klimaets tegn

Det store FN klimatopmøde i København i december 2009 var kulminationen på et år, der for alvor stod i klimaets tegn. Internationalt, nationalt og også lokalt.

I Ballerup vedtog vi en ambitiøs klimaplan, vi hjalp 20 familier med at blive klimavanebrydere, vi blev Årets Cykelby og vi fik gennemført energibesparelser i de kommunale bygninger. Og en mængde andre tiltag. Alt sammen viser det, at Ballerup Kommune tager den lokale klimaudfordring alvorligt, og at vi gerne vil tage vores del af ansvaret for at løse de globale klimaproblemer.

Ballerup Kommune har vedtaget det ambitiøse mål, at vi i 2015 til have reduceret den samlede CO₂-udledning med 25% i forhold til 2006. Det kræver, at både borgere, erhvervsliv og kommunen selv, arbejder målrettet for at reducere energiforbruget og gør brug af stadig mere vedvarende energi.

Kommunen sætter også i 2010 en række aktiviteter og kampagner i gang. Fx fortsætter vi samarbejdet med klimafamilierne, vi ser hvor effektivt 6 parcelhuse kan energirenoveres og vi igangsætter kampagner rettet mod virksomheder og boligforeninger. Og selvfølgelig fortsætter vi arbejdet med at øge andelen af økologisk kost, nedbringe vandforbruget og få flere til at affaldssortere.

Selvom vi sætter meget i gang, er der også behov for at holde fokus. Ser vi på tallene, er der desværre sket en stigning i CO₂-udledningen i kommunen på 5,1% fra 2008 til 2009. Selvom stigningen primært skyldes, at der i 2009 blev anvendt mere kul til elproduktionen generelt i Øst-Danmark, står det klart, at det kræver en særlig indsats, hvis vi skal nå målet om 25% reduktion inden 2015.

Det grønne regnskab gør status over arbejdet med miljø- og klimaforbedringer i hele kommunen. God læselyst!

Ove E. Dalsgaard

Ambitiøs Klimaplan

for reduktion af CO₂ i Ballerup Kommune

Den langsigtede vision er, at Ballerup Kommune skal være CO₂-neutral.

Vejen hertil er at skrue ned for energiforbruget og øge andelen af vedvarende energi.

Målene er klare indtil 2015

Kommunalbestyrelsen har vedtaget en række klare mål, som skal opfyldes inden 2015. Målene dækker både kommunen som geografisk område og virksomheden Ballerup Kommune:

- CO₂-udledningen i hele kommunen skal reduceres med 25%.
- I 2015 skal 25% af kommunens energiforbrug stamme fra vedvarende energi.
- CO₂-udledningen fra den kommunale virksomhed skal reduceres med 2% om året.
- El-forbruget i de kommunale bygninger skal reduceres med 10% inden udgangen af 2011.

Erhvervslivet i Ballerup

Ballerups mange virksomheder står for over halvdelen af den samlede CO₂-udledning i kommunen. Her er der et stort potentiale for energibesparelser og målet er, at virksomhedernes CO₂-udledning bliver reduceret med 30%.

Mange virksomheder tager klimaudfordringen alvorligt og arbejder målrettet med besparelser i fx serverrum, ved at skifte til led-belysning og gennem energiledelse. Det betyder, at der findes mange erfaringer, som andre virksomheder kan nyde godt af.

En af kommunens hovedprioriteringer på klimaområdet er derfor, at videreudvikle det eksisterende Klimanetværk. Samt at søsætte klimaprojekter, der skal hjælpe virksomhederne med at reducere deres CO₂-udledning. Udbygning af fjernvarme i store virksomhedsområder, baseret på vedvarende energi, er en anden af hovedprioriteringerne.

Borgerne i Ballerup

Borgerne står for knap 20% af den samlede CO₂-udledning i kommunen, og skal ifølge klimaplanen reducere udledningen med 26%.

Klimafamilie projektet, som kommunen startede i 2009 og fortsætter i 2010, viser klart, at der både er vilje og stor interesse fra borgernes side, for at reducere energiforbruget.

Trafikken er en stor udfordring

Trafikken står også for knap 20% af den samlede CO₂-udledning i kommunen. Udledningen stammer fra gennemkørende trafik, men også fra de 80% af virksomhedernes medarbejdere, der er indpendlere. Målet er, at trafikens CO₂-udledning skal reduceres med 10% frem til 2015.

Blandt de nye initiativer er et projekt om mobilitetsplaner på virksomhederne, som kommunen i øjeblikket søger eksterne midler til at gennemføre.

Kommunen skal være et godt eksempel

Kommunen som virksomhed står for 3% af den samlede CO₂-udledning i kommunen. Vores mål er ambitiøst, fordi Ballerup vil vise vejen for andre: CO₂-udledningen skal reduceres med 34%.

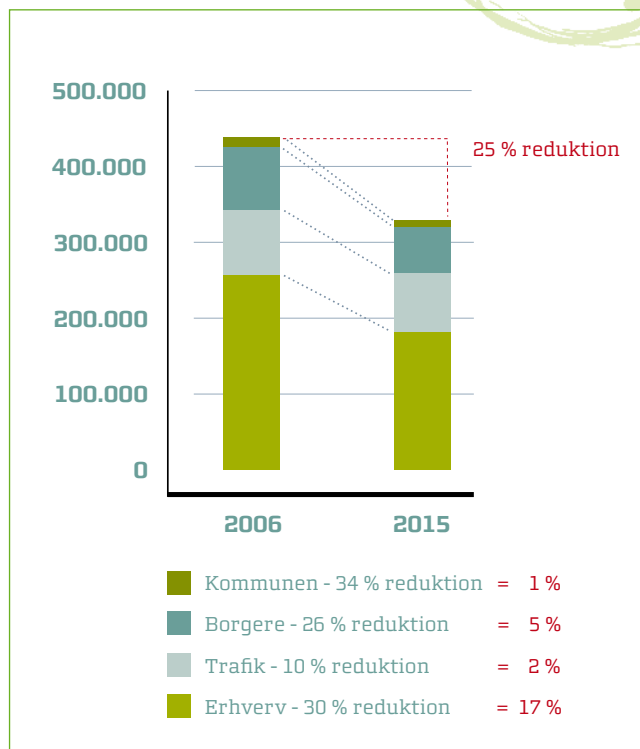
Besparelserne skal komme fra en lang række tiltag, bl.a. installering af fjern-aflæste målere, indførelse af miljøledelse, energirenoveringer og konvertering til fjernvarme.

Vi holder øje med udviklingen

I kommunens grønne regnskab vil vi hvert år følge udviklingen, og vi skal naturligvis være parate til at anvende de nye løsninger, som kommer til i fremtiden.

Målet: En samlet CO₂-reduktion på 25% i 2015

Så langt er vi

Fra 2006 til 2009 er der sket et fald i CO₂-udslippet for Ballerup Kommune på 11,5 %. Desværre er der sket en stigning i CO₂-udledningen på 19.087 tons fra 2008 til 2009. Det svarer til en stigning på 5,1%. Ballerup er på vej mod målet om 25% reduktion af CO₂-udslippet inden 2015.

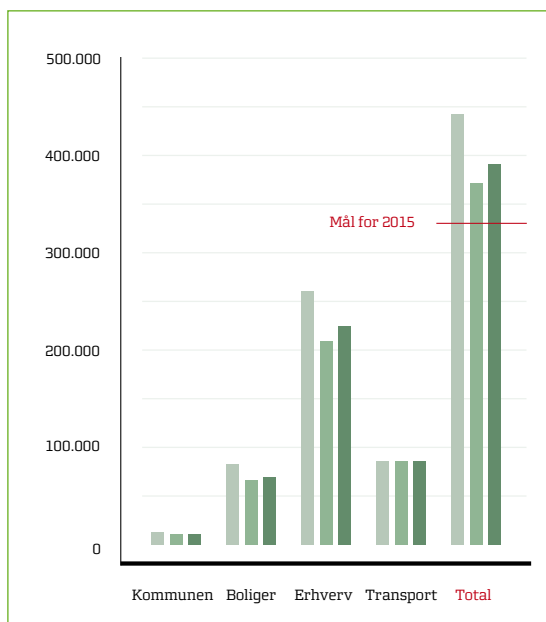
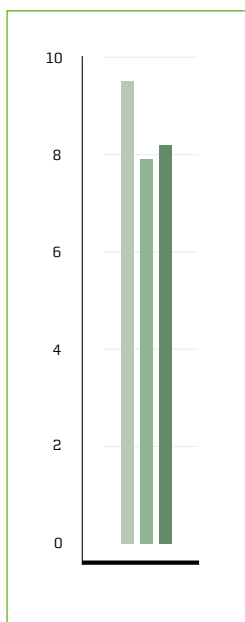
I 2009 var CO₂-udslippet 8,2 tons pr. indbygger i Ballerup. Det er lidt mindre end landsgennemsnittet på 8,7 tons pr. indbygger.

Stigningen fra 2008-2009 skyldes at elforbruget er steget med 3 % og at den såkaldte el-deklaration er steget fra 437 kg CO₂/Mwh til 460 kg CO₂/Mwh fra 2008 til 2009. Eldeklarationen viser hvor meget kul, vand- og vindkraft, der er blevet anvendt i elproduktionen. I 2009 blev der brugt relativt mere kul til elproduktionen i Østdanmark – og det giver højere CO₂-udledning.

Til gengæld betyder Ballerups udbygning af fjernvarmen på bekostning af naturgas et fald i CO₂-udledningen fra varmeproduktionen.

Tons CO₂ udledt pr. indbygger pr. år

Tons CO₂ udledt i 2006, 2008 og 2009 fordelt på kommunen, boliger, erhverv og transport

Energirenovering af kommunens ejendomme sparer tonsvis CO₂

Ballerup Kommune har som mål, at reducere sin egen CO₂-udledning med 34% frem til 2015. Renovering og energioptimering af kommunens ejendomme er en af vejene til målet.

Birgit Jørgensen fra Ejendomme på rådhuset er en af de medarbejdere, der arbejder med at gøre kommunens ejendomme sparsomme. Hun fortæller, at Ballerup Kommune i 2009 har investeret 10 mio. kroner i energioptimering af sine ejendomme. Fra 2010 og frem investeres hvert år 7 mio. kroner i energioptimering.

Intelligente energimålere kan spare 10%

"Aktuelt har vi et projekt, hvor vi har som ambition at opgradere og udskifte alle vores energimålere, så vi kan aflæse dem online", siger Birgit Jørgensen og fortsætter: "Så kan vi med det samme se, om lyset brænder hele natten på en skole, eller om der er sprunget et vandrør".

Det hedder "energiledelse" og er en måde at bruge den nyeste teknologi til at effektivisere på. Aflæsningerne kan lægges ind i en computer, så energiforbruget kan overvåges og justeres meget hurtigt. Erfaringen fra andre kommuner viser, at energiledelsen alene kan spare 10% på det samlede forbrug.

Kommunale ejendomme energimærkes og renoveres

Som alle andre kommuner energimærker Ballerup sine ejendomme efter et nyt og mere detaljeret system. Det gælder både de små og de store ejendomme, som skal være energimærkede senest i 2011.

De nye energimærkninger ser i højere grad på det samlede energiforbrug, og ikke kun på udgifterne til opvarmning. Det giver en komplet oversigt over energitilstanden i alle kommunens ejendomme, som bliver lagt ind i en database. "Det virkelig smarte er, at vi kan trække alle de konkrete forslag til forbedringer af ejendommene ud af systemet", siger Birgit Jørgensen. "Og vi kan fx gå i gang med alle dem, hvor tilbagebetalingstiden er kort. Det sikrer hurtige resultater både for klimaet og for kommunens økonomi".

Aktuelt er kommunen i gang med at udskifte og optimere ventilationsanlæggene på Lundebergskolen, Rugvængets Skole og Rosenlundskolen og installere strålevarme i sportshallerne. "De nye anlæg bruger mindre strøm og kan genindvinde varmen, så vi sparer på opvarmningsregnskabet. Oven i købet får eleverne et bedre indeklima, hvad der er vigtigt for deres læring. Vi investerer 10 millioner, som allerede er tjent hjem efter 5 år. Og allerede fra første år sparer vi 210 ton CO₂ årligt", slutter Birgit Jørgensen.

Resultater af Den Store Klimatest

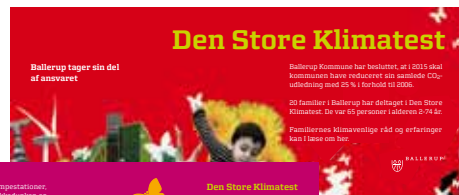
20 klimafamilier har i 5 måneder af 2009 levet så klimavenligt som muligt. Omregnet til et helt år, har de i gennemsnit skåret ½ ton af deres CO₂-udledning. Det er faktisk en god bid af det, som borgerne skal bidrage med ifølge Ballerups klimamål. Og bare ved at gøre sig mere umage hver eneste dag.

Der skulle ikke så meget til for at komme i gang

De 20 klimafamilier består af 65 borgere i alderen fra 2-74 år. De har fungeret som ambassadører for projektet og for kommunen. For at komme godt i gang, fik de en startpakke med en lang række energispare-dimser, deres bolig har fået en energigennemgang og familierne har deltaget i en række fælles arrangementer og diskussioner.

Det er erfaringen fra projektet, at det kræver viden og et skub at komme i gang. Men der er bestemt også gået sport i den for familierne. Faktisk så meget, at de fleste har ønsket at fortsætte projektet i samarbejde med Ballerup Kommune.

- Læs mere om klimafamiliernes gode råd og kom selv godt i gang på www.ballerup.dk/klimatest

Gode klimaråd i hverdagen

- Brug sparepærer
- Installer spareskinner til pc og tv
- Tør tøj på tørresoren
- Sæt en spareindsats i bruseren
- Sæt badets længde ned fra 10 til 5 min
- Brug lokalt produceret frugt og grønt
- Tag en ekstra kødløs dag om ugen

Besparelser i XL-skala

Jørgen Andersen har interesseret sig for, hvordan man sparer energi, siden den første oliekrise ramte landet i 1973 med "bilfrie søndage". Siden har Jørgen Andersen investeret i blandt andet energivenligt fyringsanlæg, styringssystem, isolering, LED-lys og et system, der genbruger varmen fra køleanlæg. Hans virksomheder – XL-BYG og SuperBest – inspirerer derfor medlemmerne i Ballerup Kommunes Klimanetværk.

Jørgen Andersen
ejer XL-BYG og
SuperBest i Måløv
og er medlem af
Ballerup Kommunes
Klimanetværk.

En analyse havde vist, at virksomhederne kunne spare 80% af deres elforbrug, ved at skifte de gamle halogenlamper ud med nye energivenlige LED-pærer. "I forhold til et almindeligt hjem, så brænder lyset i en virksomhed jo meget mere. Derfor er det at spare på lyset virkelig noget, der giver effekt," fastslår Jørgen Andersen. Det er forholdsvis dyrt at skifte til LED-lys, men investeringen tjener sig selv hjem på kun halvandet år.

Det er en god forretning at spare på miljøet

Jørgen Andersen mener, at det, ud fra en forretningsmæssig synsvinkel, kan være fordelagtigt for virksomheder at investere i energibesparende systemer. De kan nemlig spare mange penge på lang sigt. Derfor har virksomhederne også stor glæde af, at inspirere hinanden og udveksle erfaringer på tværs af fagområder. Det har de mulighed for i Klimanetværket.

Senest er over 120 mekaniske ventilatorer i køle- og frostmøblerne i SuperBest i Ballerup og Måløv blevet udskiftet til elektroniske ventilatorer. Desuden er lysarmaturerne udskiftet i XL-BYGs trælasthaller til induktionslys.

"Der er masser af ny teknologi på klimaområdet, og vi går stadig på jagt," udtaler Jørgen Andersen, som er villig til at investere i alle former for klimatiltag, så længe de kan betale sig hjem indenfor to år.

Klimanetværket består af 21 klimaintresserede virksomheder, der deler viden og inspirerer hinanden til at tage yderligere klimavenlige tiltag.

El

- forbruget er steget

Elforbruget er stigende i Ballerup Kommune. Over de seneste 5 år er forbruget steget med 39.483 MWh, hvilket svarer til 11,3 %. Stigningen er især sket i virksomhederne, hvor forbruget er steget 12,6% de sidste 5 år.

Derimod er der i de sidste år sket et svagt fald i både husholdningernes og det offentlige forbrug. Den store stigning i kategorien "infrastruktur" har det ikke været muligt at finde en forklaring på.

Vindmøllestrøm

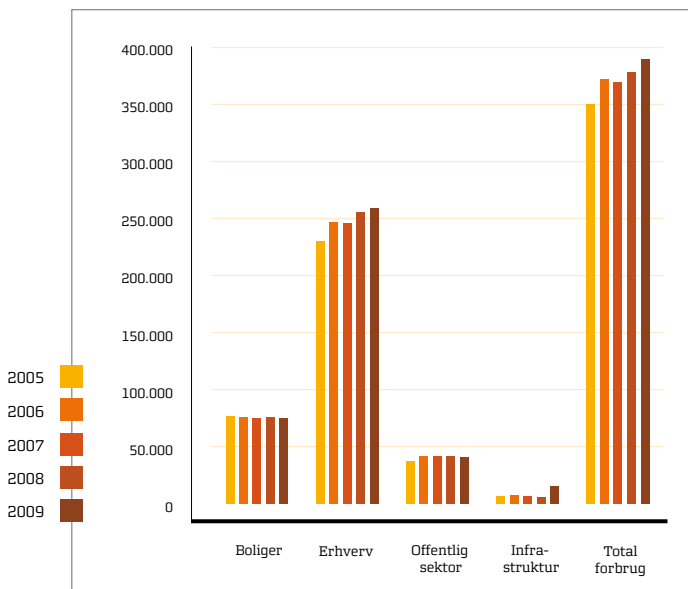
I september 2009 åbnede Danmarks største havvindmøllepark på Hornsrev 2 i Nordsøen - 30 km fra Blåvandshuk. Parken, der er ejet af DONG Energy, består af 91 vindmøller, som i alt kan levere el svarende til 200.000 husholdes årlige forbrug.

Ballerup Kommune har indgået en aftale med DONG Energy om, at kommunen fra 2010 køber vindmøllestrøm fra Hornsrev 2 svarende til det kommunale forbrug.

Flere virksomheder i Ballerup har indgået tilsvarende aftaler, og de aftog allerede i 2009 21.000 MWh vindmøllestrøm fra Hornsrev 2. Det svarer til, at 8,1% af den strøm, der blev anvendt i virksomhederne i Ballerup i 2009, var vindmøllestrøm.

Elforbruget

Udviklingen af elforbruget i Ballerup Kommune, MWh.

Virtuel IT sparer 50 ton CO₂ om året

Computeren er et uundværligt værktøj på alle moderne arbejdspladser. Alene medarbejderne i Ballerup Kommune har mere end 2000 computere. Hertil kommer de centrale computere – serverne – som holder styr på blandt andet kommunens økonomi, journal-system, mails samt en lang række fagsystemer for kommunens forskellige afdelinger. Carsten Pamer fra IT-Centret på Rådhuset er en af dem, der arbejder med at modernisere og effektivisere Ballerup Kommunes IT udstyr.

Energibesparelser i serverrum

Et af de steder hvor den teknologiske udvikling går hurtigt er i serverrummene. Her står de store hovedcomputere, som udgør ryggraden i kommunens IT. En server er en computerenhed, som tager sig af en bestemt gruppe af IT-opgaver. Tidligere lå kommunens 74 servere på hver sin fysiske maskine. Men det er dyrt. Dels skal alle de fysiske maskiner serviceres. Dels bruger de meget strøm, fordi maskinerne er tændt hele tiden. Carsten Pamer fortæller: "Inden vi gik i gang målte vi os frem til, at vi kun brugte 7% af de gamle serveres computerkraft."

Nu har IT-Centret gjort de 74 servere til såkaldte virtuelle servere og samlet dem på 6 ekstra store fysiske servere. Det sparer service, vedligehold og strøm. Oven i købet giver det højere driftssikkerhed, fordi de virtuelle ser-

vere kan flytte sig rundt mellem de fysiske maskiner og udnytte ressourcerne bedre. "Hvis en fysisk server dør, flytter den virtuelle server sig bare over til en af de andre fysiske servere. Det har givet endnu bedre opetid fordi vi med det nye system næsten aldrig oplever, at serverne er nede", forklarer Carsten Pamer.

Store besparelser hvert år

I samarbejde med DONG Energy har IT udregnet de samlede årlige besparelser ved de nye servere.

Sparet strøm:

22% svarende til 99.000 kWh om året 150.000 kr

Sparet hardwareservice på 74 gamle servere 200.000 kr

Samlede årlige besparelse 350.000 kr

De 74 gamle servere stod alligevel til udskiftning inden for de kommende år, så merudgiften til indkøbet af de 6 nye fysiske servere har været begrænset. I alt har investeringen i det virtuelle miljø været en rigtig god forretning. IT anslår, at tilbagebetalingstiden er under 2 år på de nye superservere. Og den sparede strøm betyder, at Ballerup udleder 50 ton CO₂ mindre om året.

IT undersøger i øjeblikket, om det kan betale sig at virtualisere medarbejdernes computerarbejdspladser. Tankegangen bag Virtual Desktop Infrastructure/VDI er den samme som i serverrummet. I stedet for at have en harddisk/PC ved hver enkelt medarbejder, samler vi de enkelte PC'er på et centralt system. Og medarbejderne kan nøjes med en mindre enhed uden harddisk. "Typisk bruger en sådan enhed kun ca. 1/10 så meget strøm som en traditionel computer. Så der er meget at spare, hvis vi ikke behøver at have 2.000 computere kørende hver dag", slutter Carsten Pamer.

Varme

- forbruget er faldet

Langt de fleste boliger, virksomheder og kommunale institutioner i Ballerup kommune er forsynet med kollektiv varme. De fleste er forsynet med naturgas fra HNG, mens en mindre del er forsynet med fjernvarme fra Vestforbrændingen.

Ballerup satser på en udbygning af fjernvarmenettet. I 2009 er fjernvarmenettet udbygget fra Metalbuen via Lautrupparken til Lundegården og Rådhuset. Fjernvarme er mere skånsomt overfor miljøet, da det produceres på affald, der er en vedvarende energikilde. Mere fjernvarme er en vigtig del af forudsætningerne for, at Ballerup når sine CO₂-reduktionsmål på varmeforsyningen.

Samlet er varmekonsumet ikke kun blevet mindre CO₂-belastende fra 2008 til 2009. Varmeforbruget er også faldet med 22.972 MWh eller 3,8 %. Det er den rigtige udvikling for klimaet.

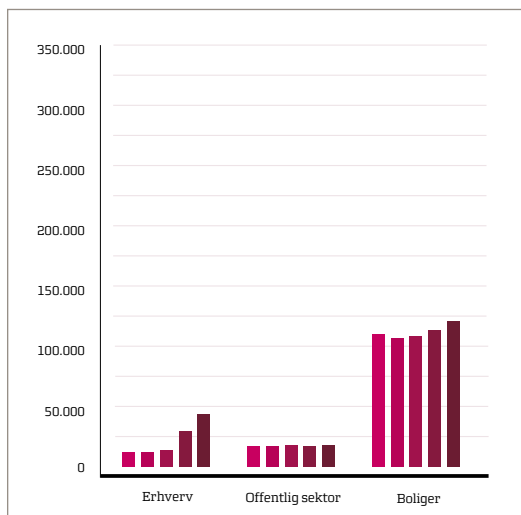
Fjernvarmekonsumet er steget med 22.742 MWh eller 14,3% fra 2008 til 2009. Stigningen er især sket på erhvervsområdet.

Naturgasforbruget er faldet med 45.713 MWh eller 10,3% fra 2008 til 2009. Faldet er især sket på erhvervsområdet, hvilket skyldes en stigning i forbruget af fjernvarme.

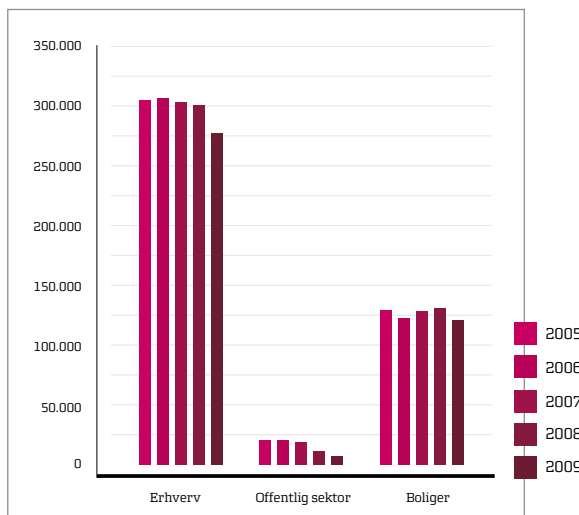
Fjernvarmekonsumet

MWh pr. år - korrigeret til normalår

Naturgasforbruget

MWh pr. år - korrigeret til normalår

Opvarmningen af vores boliger står for halvdelen af danskernes samlede energiforbrug. Derfor er energirenovering af al slags byggeri vigtigt, hvis vi skal nedbringe vores CO₂-udledning.

Energirenovering af 6 boliger i Ballerup

Stort potentiale i parcel- og rækkehuse

I Ballerup bor 45% af borgerne i parcel- og rækkehuse, hvoraf de fleste er opført i perioden fra 1950 til 1970. Fælles for mange af husene er, at de skal renoveres i de kommende år – og at mange af dem er energimæssigt utidssvarende. Beregninger viser, at energiforbruget til opvarmning kan nedbringes med minimum 50% med en tilbagebetalingstid på 25-35 år for investeringen.

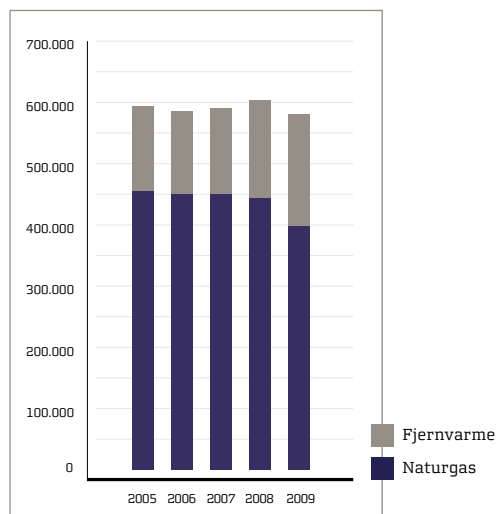
Det giver derfor rigtig god mening, når Ballerup Kommune vil vise potentialet for alle kommunens borgere, ved at gennemføre omfattende energirenovering af 6 parcel- og rækkehuse i kommunen.

Vi vil vise, at det kan lade sig gøre

Formålet med projektet er at vise, at det kan betale sig at energirenovere sin bolig. Projektet løber fra 2010 til 2012, og er støttet økonomisk af Energistyrelsen.

Det samlede fjernvarme- og naturgasforbrug

MWh pr. år - korrigeret til normalår

Erfaringerne fra de 6 boliger skal formidles til resten af Ballerups borgere. De boligejere der deltager i projektet og lægger hus til, vil fremover være rollemodeller og dele deres erfaringer. Hvad lykkes, hvilke udfordringer er der undervejs og hvordan er det at gennemføre en energirenovering?

Hvem er med?

Alle boligejere i Ballerup har kunnet melde sig til projektet. I forsommeren 2010 udvælges de boliger, der skal deltage i projektet. Fælles for dem vil være, at de egner sig til at få udskiftet vinduer, foretaget isolering af ydervægge, installeret solceller og/eller solvarme og ventilation kombineret med en varmepumpe. Vi beregner også økonomien og tilbagebetalingstiden i projekterne, inden boligejerne skal i deres bank og have en vurdering af, om de kan låne pengene.

Det er planen, at de første boliger vil være energirenoveret inden udgangen af 2010.

Vand

- forbruget er stagneret

Ballerup Kommune har som mål, at vandforbruget i husholdningerne kommer ned på 100 liter pr. person pr. døgn. Til sammenligning brugte hver dansker 120 liter pr. døgn i 2009 ifølge Elsparefonden.

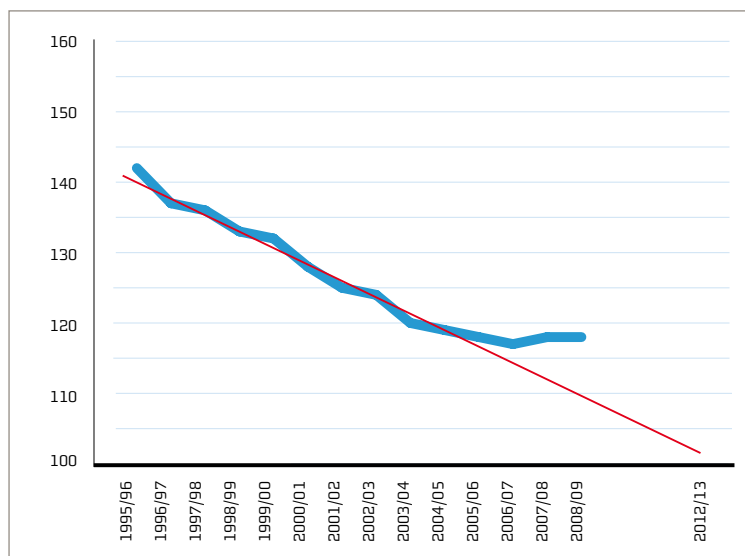
Vandforbruget i Ballerup har været støt faldende i de sidste mange år, men er nu stagneret og har ligget på 117-118 liter pr. person pr. døgn siden 2004. Der er altså et stykke vej til målet. Ved målingen i 2006/07 har vi konstateret, at vandforbruget i

husholdninger med individuelle vandmålere var på 107 liter pr. person pr. døgn. Men forbruget i boliger med fælles vandmåling var på 122 liter pr. person pr. døgn.

Vandforsyningen er blevet overtaget af det kommunalt ejede forsyningsselskab Forsyning Ballerup. Aflæsningstidspunktet for målerne er i den forbindelse blevet ændret og følger nu kalenderåret. Periodeforskydningerne er årsagen til, at forbrugsopgørelserne ses som gennemsnit for forbruget i 2008 og 2009.

Vandforbruget

Udviklingen af husholdningernes vandforbrug i Ballerup Kommune, liter pr. indbygger pr. døgn

Vandsparerne breder sig i Ballerup

20 klimafamilier har arbejdet som Vanebrydere i fem måneder. De har vist, hvor meget vi alle sammen kan spare på energien, hvis vi bare tænker os en lille smule mere om. Og investerer i små hjælpemidler.

Vand er et af de områder, som tit bliver overset. Det handler nemlig ikke kun om, hvor meget vi selv bruger. Men også om hvor meget vand der bliver brugt til de varer, vi køber. Vidste du fx, at der går 10 liter vand til at producere et ark papir?

Der går sport i at spare på vandet

Palle og Susanne Stage er en af de klimafamilier, der har gjort det til en sport, at spare på vandet. Siden de meldte sig til projektet, har de sparet mellem 15 og 20% på vandforbruget. De har sat sparebrikker i bruseren, der sparer op til halvdelen af vandet. De holder øje med, at toiletterne ikke løber. Og deres forbrug er i dag nede på 108 liter vand til dem hver i døgnet. Det er flot. Den gennemsnitlige ballerupborger bruger 118 liter i døgnet. Og mange har ikke en have, som Palle og Susanne.

Sådan sparer du selv på vandet

- Opsaml og genbrug regnvandet. Det er godt for både grundvandet og kloakerne.
- Husk lavt skyl i toilettet. Et nyt toilet tjener sig ind meget hurtigt, hvis ikke du har et vandsparende toilet i forvejen.
- Perlatorer og vandspareaggregater på vandhaner og bruser sparer mellem 25 og 50% af vandet.
- Gør lange brusebade kortere – og sluk vandet når du børster tænder.
- Lad være med at skylle af, hvis du bruger opvaskemaskinen. Og fyld både den og vaskemaskinen helt op hver gang.

Havevandingen viste sig at være en udfordring. For hvordan forsvarer man at vande plænen, når vi skal passe på grundvandet. "Ja, så måtte vi have fat i en regnvandstank..." siger Palle og fortsætter: "Det er i sig selv vigtigt at spare på ressourcerne. Men der er også et økonomisk aspekt, når det handler om en selv".

Regnvandstanken på 1000 liter giver gratis vand fra taget til planterne. Og faktisk er det bedre for naturens kredsløb at få det ud over planterne frem for at sende det direkte i kloakken.

Økologi

- økologiprocenten er steget

Ballerup Kommune har et mål om, at 75% af al den mad, der serveres i de kommunale køkkener er økologisk i 2012. Vi har målt økologiprocenten siden 2006, hvor den var 36%. I 2009 er økologiprocenten steget til 46%. Så selvom det går den rigtige vej, er der stadig et stykke til målet.

Stigningen er især sket på ældreområdet, hvor økologiprocenten er steget fra 7% i 2006 til 34% i 2009. Det er en vigtig udvikling, da det også er på ældreområdet, hvor der er det største forbrug af mad.

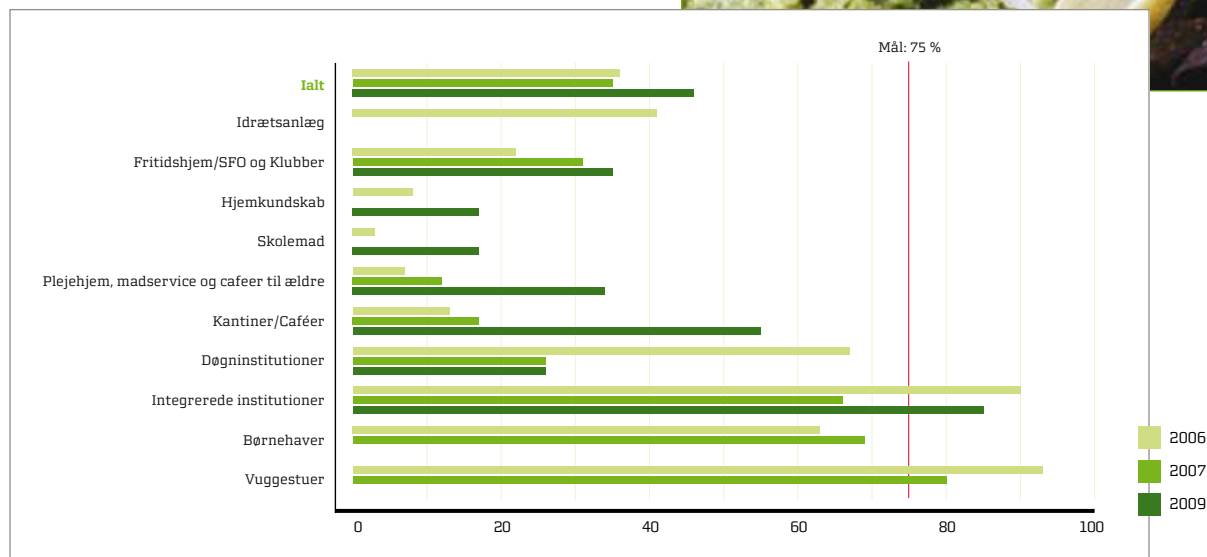
Kommunens kantiner og cafeer har også vist stor stigning fra 13% i 2006 til 55% i 2009. Her er det især Bibliotekscafeen på Ballerup Bibliotek og Rådhusets kantine, som har en høj økologiprocent.

Daginstitutionsområdet (0-5 år) har i hele perioden ligget på en økologiprocent over eller tæt på de 75%. I 2009 er økologiprocenten i de integrerede institutioner helt oppe på 85% - og det er rigtig flot!

Økologiprocenter på de forskellige områder

2006-2009

I 2009 er børnehaver og vuggestuer en del af de integrerede institutioner.

Økologisk madglæde på Plejecenter Lundehaven

Elin Blemholt er økonoma og leder af produktionen i køkkenet på Plejecenter Lundehaven, som ligger i Skovlunde. I køkkenet laver de mad til 73 beboere og de pensionister, der får mad i hjemmet. Hun har en klar mission: økologisk kost skal øge både madglæden og arbejdsglæden. Samtidig vil hun vise, at det kan klares for de samme budgetter.

Alle har været inddraget i arbejdet

I starten mødte Elin skepsis for sit projekt. Især fra medarbejderne som var glade for den måde, de var vant til at arbejde. Men også lidt bekymrede for, om økologi ville være både dyrere og mere besværligt.

Elin fortæller, at flere ting fik projektet godt i gang: "Vi startede der, hvor det er lettest at skifte til økologi – mælken. De fleste bliver meget overraskede over, at man også sparer 200 liter grundvand pr. liter økologisk mælk i forhold til den konventionelle. Det er noget, som alle kan forstå. Samtidig hjalp det, at beboerne i Kulinarisk Råd er meget interesserede i madens kvalitet og synes, at økologien er vigtig".

Løbende vurderinger af kvaliteten har fyldt meget. Ved nogle af retterne kan alle både se og smage, at kvaliteten bliver bedre med de økologiske produkter. "Rødkål og hvidkål smager markant bedre, når det er økologisk.

Elin Blemholt har fyldt kølerummet med økologisk grønt. Det er både medarbejdere og beboere på Plejecenter Lundehaven glade for.

Og vi bruger mindre end før, fordi det ikke falder sammen som før. Beboerne er også glade. En af dem sagde endda, at det er som at gå på restaurant at spise", siger Elin.

Økologiprocenten stiger og budgetterne holder

Efter mælken kom det økologiske brød, som nu bliver bagt på stedet. Herefter de økologiske grøntsager hvor køkkenet selv snitter blandinger af årstidens grønt frem for at købe dem færdige. Medarbejderne har også oplevet, at det er godt for både økonomien og smagen at bruge fx toppen på porrerne og stikken fra broccolien. I 2009 startede man også op med noget økologisk kød og kaffe og kom ud med en økologiprocent på 63.

Fra 2010 øger køkkenet andelen af økologisk kød og senest er frugt, saft og juice også blevet økologisk. Det vil efter planen få økologiprocenten op på 75 allerede i år.

"To gange om året holder vi måle-veje-dage. Her vejer vi alt, hvad der kommer op på afdelingerne, som så vejer alt, hvad der går tilbage. På den måde kan vi sende præcis det op, som passer. Det har givet bedre kommunikation med afdelingerne og mindre svind", siger Elin og slutter: "Det første år sparede vi på den måde 300.000 kroner bare på svind. Nogle af de økologiske varer er selvfølgelig dyrere. Men i dag ser vores økonomi god ud. Vi holder fuldstændig budgetterne."

Trafik

Ballerup blev årets cykelby

Kollektiv trafik

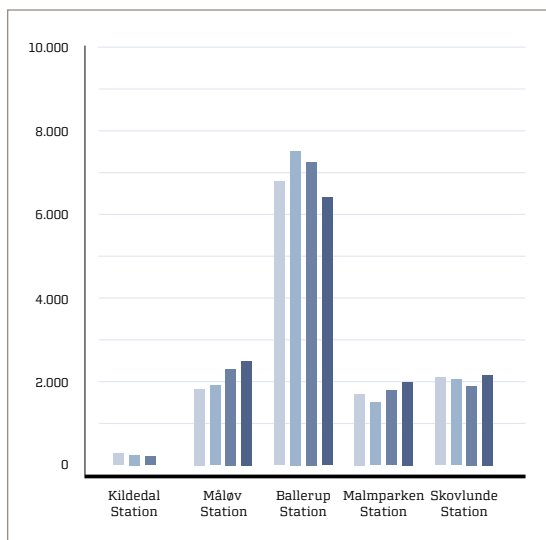
Ballerup station er kommunens største kollektive trafikknudepunkt, hvor mange lokale og regionale buslinjer stopper. Terminalen betjenes af 15 buslinjer, heraf 3 S-buslinjer, 1 kommunal servicebuslinje og 1 natbuslinje. Antallet af buspassagerer har været konstant i perioden, mens antallet af S-togspassagerer på Ballerup station har været faldende de sidste år. Kommunen samarbejder tæt med DSB om at etablere aflåste og overdækkede cykelparkeringspladser. Målet er at få flere til at tage cyklen til og fra stationen.

Betjeningen af Kildedal station er blevet ændret fra september 2007, og der er nu kun 20 minutters drift i dagtimerne mandag til lørdag. Det er formentlig også den vigtigste årsag til de faldende passagertal på stationen.

S-togspassagertallene for Malmparken station er til gengæld støt stigende. Det skyldes formentlig, at der fra efteråret 2007 er 10 minutters drift på stationen i dagtimerne. Antallet af S-togs-passagerer på Måløv station er konstant stigende, hvilket kan skyldes udbygningen af Søndergårdsområdet.

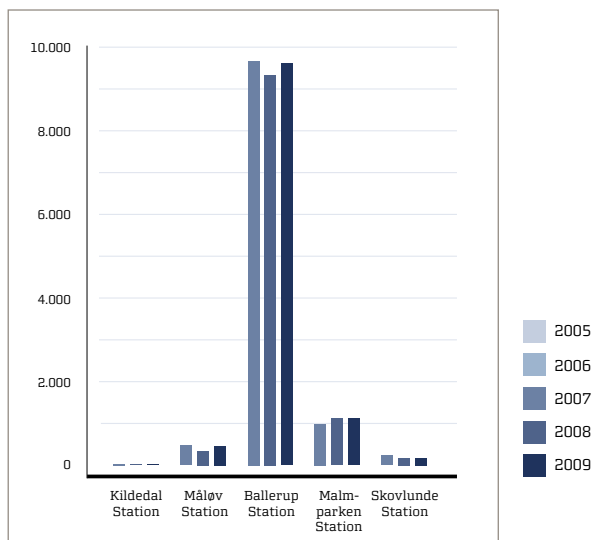
S-tog

Passageromsætning

Busser

Passageromsætning

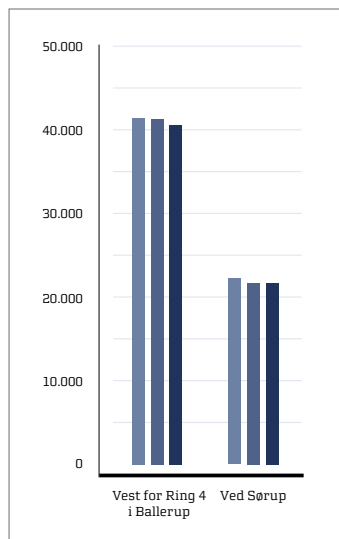

Biltrafik

Ballerup Kommune gennemskæres af flere store veje. Især Ring 4 og Frederikssundsvejen er meget trafikerede. Ser man på trafiktællingerne fra Frederikssundsvejen har antallet af biler pr. døgn været svagt faldende de sidste 3 år.

Motor køretøjer

Årsdøgnstrafik

Ballerup kåret som Årets Cykelby 2009

Det er godt for helbredet, det er godt for klimaet og det er godt for det sociale liv at cykle. Ballerup Kommune har fokus på at få så mange som muligt op på cyklerne, og den indsats blev i 2009 belønnet med Dansk Cyklist Forbunds pris som Årets Cykelby.

Målet i Ballerup er, at borgerne skal vælge cyklen som det foretrukne lokale transportmiddel. Men det forpligter også kommunen, som skal sørge for, at cyklerne bliver prioriteret, når vi planlægger.

Mange forskellige cykelaktiviteter

I kommunen har vi blandt andet anlagt oplevelsesruter, vi samarbejder med trafiksekskaberne om at sikre attraktiv cykelparkering ved stationer og busholdepladser. Desuden arrangerer lokalafdelingen af Dansk Cyklistforbund cykelkurser for borgere med anden etnisk herkomst.

I 2010 havde Ballerup Kommune 3.680 deltagere i Vi-cykler-til-arbejde kampagnen. Det er rekordmange og viser en bred tilslutning til cykelinitiativerne, og selv bidrager til både sundheden og miljøet ved at trampe i pedalerne.

Kommunen arbejder sammen med Dansk Cyklist Forbunds lokalafdeling Ballerup-Skovlunde-Måløv. De frivillige har bestemt en stor aktie i kåringen af Ballerup som Årets Cykelby 2009. Og er også med til at arrangere Store Cykeldag hvert år i juni. I 2010 fordelte 600 borgere sig på kommunens forskellige cykelruter og sluttede af med musik og cykelfest foran rådhuset.

Affald

- affaldsmængderne er faldet

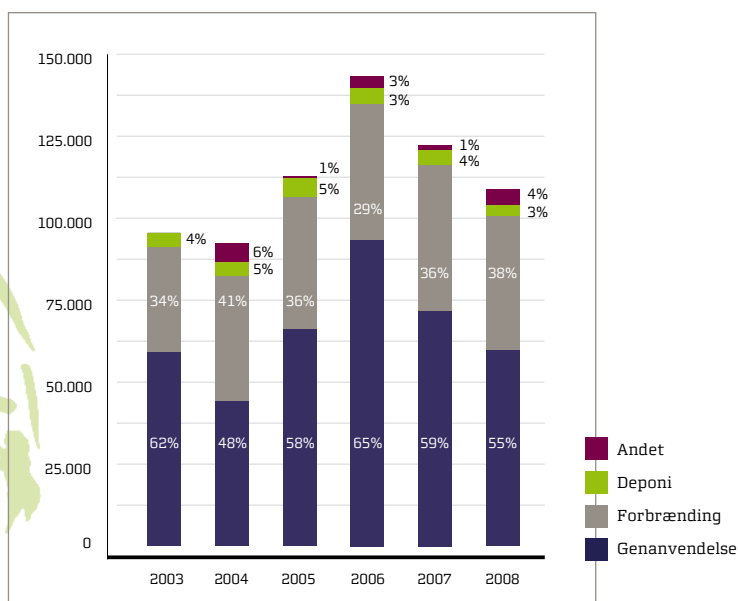
I 2008 blev der i alt produceret 108.732 tons affald i Ballerup Kommune. Godt halvdelen, 59.696 tons, genanvendes. Det er især erhvervsaffald som beton, jern, metal og asfalt, men også papir, pap og haveaffald fra husholdningerne.

Mængden af affald og sammensætningen af det afhænger meget af økonomien i samfundet. Det gælder også i Ballerup Kommune. I opgangsperioden fra 2003 til 2006 steg mængden af affald, fordi vi har bygget om og skiftet ud. Fra 2007 kom krisen, som især påvirkede byggeriet og mængden af affald faldt.

Det er især mængden af byggeaffald, der svinger fra år til år, mens mængden af køkkenaffald er nogenlunde konstant. Størstedelen af byggeaffald kan genanvendes, mens køkkenaffald brændes. Derfor ser man i gode tider, at den samlede mængde af affald er stor og at andelen af genanvendeligt affald er stor. Og modsat i krisetider.

Herunder ses den totale mængde affald fra 2003-2008 samt hvor meget, der bliver genanvendt, brændt og deponeret.

Total mængde affald fordelt efter behandling
Tons

Affaldsplan 2010-2012

Den nye affaldsplan indeholder kommunens mål på affaldsområdet i 2010 – 2012. Vi sætter fokus på affaldssortering og information til kommunens borgere og virksomheder. Det overordnede mål er, at få flere til at affaldssortere.

Med affaldsplanen giver vi også kommunens egne institutioner et serviceeftersyn. Vi gennemgår affaldssorteringen på skoler, daginstitutioner, plejehjem og rådhus for at finde steder, hvor vi kan gøre det bedre.

Boligselskaberne er vigtige, fordi her bor mange mennesker. Vi planlægger en række fællesarrangementer og vil danne netværk mellem boligselskaberne. Og på den måde udveksle viden, så det enkelte boligselskab finder de bedste affaldsløsninger for beboerne.

Ballerups virksomheder har fået et værktøj på kommunens hjemmeside. På www.affaldstjek.dk findes råd og vejledninger, så virksomhederne kan få tjek på affaldet. En kampagne skal hjælpe med at gøre hjemmesiden kendt – både for virksomhedernes og miljøets skyld.

Affaldsplanen kan ses på www.ballerup.dk. Hvert år bliver der udarbejdet en handlingsplan, hvor vi gør status over det foregående års aktiviteter og fremlægger planen for det næste år.

Det vidste du ikke om genbrug

- Nogle skraldebiler kan samle flere typer affald ind samtidig. Bagefter bliver det afleveret til behandling forskellige steder.
- Tre mobiltelefoner indeholder nok sølv til at lave en sølvring.
- Hver gang du afleverer 100 aluminiumsdåser til genbrug, kan der fremstilles 88 nye.
- Det giver over 20 gange så meget affald at udvinde nyt aluminium, som det gør at genbruge aluminium fra dåser.
- Hver dansker bruger, hvad der svarer til 4 træer i papir om året.
- Flasker kan genbruges op til 30 gange og papir kan genbruges op til 7 gange.
- Mange elsparepærer indeholder kviksølv. Derfor skal de altid på genbrugsstationen.
- Alle batterier skal afleveres i batteribokse – der skal professionelle folk til at sortere dem og sende dem videre til genbrug.
- Jo mere du genbruger, des billigere bliver affaldsordningerne i kommunen.

Forbrændingsegnet affald på Vestforbrændingen.

Skrald er ikke bare skrald

Usorteret affald er en stor belastning for både miljø og klima. Undersøgelser viser, at op til 84 % procent af det affald vi smider i skraldespanden i dag, kan genanvendes. Heldigvis er det nemt selv at gøre en forskel, hvis du sorterer husholdningsaffaldet.

Ballerups borgere har sammen med borgerne i 16 af vores nabokommuner bidraget med deres egne løsninger til sortering af affaldet. I Ballerup kaldte vi projektet for "Vis mig dit køkkenskab". Det er der kommet mange og opfindsomme bud på affaldsløsninger ud af indenfor kategorierne "Flest typer affald på mindst plads", "Sjoveste løsning" og "Smukkeste løsning". Alle andre kan se borgernes forslag på www.dinsortering.dk - og måske finde inspiration til selv at gå i gang.

Cecillie Marfeldts affaldsløsning passer smukt ind i et køkkenskab og er let at finde rundt i.

Cecillie Marfeldt fra Ballerup får overrakt en stor kurv med økologiske varer fra Grantoftegård, for sit vinderforslag.

Cecillie Marfeldt fra Ballerup vandt førsteprisen i kategorien "Smukkeste løsning" både i Ballerup Kommune og i konkurrencen med borgerne i de 16 andre kommuner. Helle Tiedemand, formand for Teknik & Miljøudvalget, begrundede på dommerpanelets vegne den flotte førsteplads:

"Cecillie viser, hvordan man i bare ét køkkenskab kan sortere seks forskellige typer af affald. Alle beholdere er fint mærkede med billeder og piktogrammer, som hjælper familiens yngste medlemmer til at sortere rigtigt. Det er en rigtig fin og kreativ løsning, som oven i købet er smuk at se på".

